

ĆWICZENIA UZUPEŁNIAJĄCE DO LEKCJI O MOŻLIWYCH ROLACH PAŃSTWA

ĆWICZENIE 1. DEBATA

Po przeprowadzeniu lekcji na temat różnic między państwem liberalnym a opiekuńczym tworzymy w klasie dwa zespoły czteroosobowe. Reszta uczniów wciela się w rolę sędziów. Zadaniem zespołów jest przygotowanie argumentów (jedna strona za, druga przeciw) dotyczących jednego z tematów szczególnych, powiązanych z ogólnym tematem lekcji. Przykładowe tematy:

- Ta izba uważa, że studia wyższe powinny być płatne.
- Ta izba uważa, że służba zdrowia powinna zostać sprywatyzowana.
- Ta izba uważa, że państwo powinno kontrolować działalność banków i wielkich korporacji.
- Ta izba uważa, że państwo powinno mieć monopol w zakresie ubezpieczeń społecznych.
- Ta izba uważa, że nasza gmina powinna aktywnie działać na rzecz zmniejszenia bezrobocia.

Kolejną część ćwiczenia stanowi debata. Każdy z mówców ma 5 minut na przedstawienie swoich argumentów, z zachowaniem odpowiedniej kolejności (zaczyna pierwszy mówca propozycji, potem pierwszy mówca opozycji etc.). Zadaniem dwóch ostatnich osób jest podsumowanie najważniejszych problemów debaty i wpisanie jej w szerszy kontekst (związany z omawianymi na zajęciach zagadnieniami). Następnie sędziowie (pozostali uczniowie z nauczycielem) dyskutują na temat debaty – ważne jest, aby w dyskusji zwrócić uwagę na najważniejsze argumenty – zadaniem sędziów jest zidentyfikowanie argumentów użytych przez mówców i ocena ich trafności. Następnie sędziowie mogą (ale nie muszą) wydać werdykt.

Celem debaty jest pokazanie uczniom, w jaki sposób ogólne argumenty, które poznali w trakcie lekcji, można przełożyć na jednostkowe przypadki i konkretne problemy. Taka forma ćwiczenia ma skłonić uczniów do prezentowania swoich poglądów w spójny i ustrukturyzowany sposób, a także pokazać im wieloznaczność pewnych problemów i wielość możliwych punktów widzenia.

ĆWICZENIE 2. „OD ŚCIANY DO ŚCIANY”

Ćwiczenie można wykonać z uczniami przed albo po realizacji scenariusza lekcji. Do jego organizacji potrzebujemy w miarę pustej przestrzeni (np. sali lekcyjnej, w której nie stoją ławki, korytarza w szkole, sali gimnastycznej). Uczniowie ustawiają się na środku pomieszczenia. Osoba prowadząca ćwiczenie czyta z kartki stwierdzenia, do których uczniowie muszą się ustosunkować poprzez ustawienie się między jedną a drugą ścianą (w zależności od tego, do jakiego stopnia zgadzają się z tezą). Proponowane tezy (na podstawie materiału A. Pawlickiego):

- tworzenie zakładów pracy i zarządzanie nimi to zadanie dla państwa
- świadczenie usług lekarskich to zadanie dla państwa
- tworzenie szkół i zarządzanie nimi to zadanie dla państwa
- zapewnienie bezpieczeństwa na ulicach to zadanie dla państwa
- regulowanie spraw związanych z ochroną środowiska naturalnego to zadanie dla państwa
- pomoc osobom w trudnej sytuacji materialnej np. bezrobotnym to zadanie dla państwa
- budowa i sprzedaż mieszkań to zadanie dla państwa
- zarz¹danie bankami i sektorem finansowym to zadanie dla państwa
- opieka nad osobami starszymi i niepełnymi to zadanie dla państwa
- aktywne uczestnictwo w grze rynkowej to zadanie dla państwa
- wyrównywanie szans ludzi pochodzących z różnych środowisk społecznych to zadanie dla państwa
- finansowanie badań naukowych to zadanie dla państwa
- tworzenie infrastruktury komunikacyjnej (np. autostrad) to zadanie dla państwa
- ubezpieczenia emerytalne to zadanie dla państwa

Ćwiczenie ma na celu pokazanie uczniom różnorodności poglądów na dane problemy oraz braku oczywistych rozstrzygnięć.